

**Program działania
Miejskiej Biblioteki Publicznej w Jaśle
na lata 2023-2030**

Dorota Woźnica

Jasło, 6.07.2023 r.

Spis treści:

1. Wprowadzenie i metodologia
2. Podstawy prawne, standardy i funkcje dla bibliotek publicznych
3. Miejska Biblioteka Publiczna w Jaśle - charakterystyka instytucji
4. Diagnoza wyzwań na lata 2023-2030
5. Cele strategiczne i operacyjne na lata 2023-2030
6. Warunki organizacyjno-finansowe
7. Monitoring i ewaluacja
8. Bibliografia

1. Wprowadzenie i metodologia

„Program działania Miejskiej Biblioteki Publicznej w Jaśle na lata 2023-2023” wyrasta z mojego pełnego przekonania o wyjątkowej roli bibliotek w tworzeniu i wzmacnianiu mądrych, otwartych i zaangażowanych społeczności. Przedstawione w niniejszym dokumencie założenia wynikają z doświadczenia zdobytego podczas zarządzania placówką w latach 2018-2023 i dogłębnej analizy zrealizowanych działań oraz dokumentów strategicznych zarówno dla instytucji, jak też dla Miasta Jasła.

Program wychodzi od „Programu działania Miejskiej Biblioteki Publicznej w Jaśle na lata 2018-2023” jako bazy do kontynuacji, przekształcania i rozwijania obszarów, które uznane zostały za najistotniejsze dla przyszłości instytucji po to, aby jeszcze lepiej i skuteczniej wspierać społeczność Jasła i Jasielszczyzny. Ponieważ podstawy prawne i standardy działania opisane tam szczegółowo pozostają bez zmian, w obecnej koncepcji przytaczam je tylko w koniecznym zakresie.

Znaczący wpływ na kształt niniejszego dokumentu ma fakt udziału MBP w Jaśle w IV rundzie Programu Rozwoju Bibliotek (PRB) w latach 2021-2022, w ramach którego Zespół Biblioteki sformułował nową misję, wizję oraz plan rozwoju. Posługuję się nimi w niniejszej koncepcji zarówno ze względu na ich aktualność, jak też przede wszystkim na to, że zostały wypracowane właśnie w procesie zespołowym. Wykorzystuję również wyniki przeprowadzonej w ramach PRB autodiagnozy i analizy SWOT. Posiłkuję się także corocznymi sprawozdaniami z działalności MBP w Jaśle, a w zakresie spraw pracowniczych i kultury organizacyjnej – wynikami pilotażowego badania satysfakcji pracowników bibliotek publicznych, przeprowadzonego w roku 2021 przez Stowarzyszenie LABiB oraz Uniwersytet SWPS, w którym wzięła udział nasza Biblioteka.

Wychodząc z przekonania, że Biblioteka działa przede wszystkim w kontekście lokalnym, ważne i przydatne były dokumenty miejskie, takie jak „Strategia rozwoju Miasta Jasła na lata 2021-2030” czy projekt „Jasło – moje miasto, mój dom” i zawarte w nim „Plan rozwoju lokalnego” i „Plan rozwoju instytucjonalnego”. Obok dokumentów kluczowe są wnioski ze współpracy z Organizatorem, Urzędem Miasta w Jaśle oraz miejskimi instytucjami kultury, edukacji i sportu w licznych działaniach na rzecz tworzenia oferty kulturalnej, edukacyjnej i społecznej dla mieszkańców, poprawy komunikacji i partycypacji społecznej.

Istotne dla przemyślenia koncepcji działania biblioteki w społeczności lokalnej były i są globalne wydarzenia takie jak pandemia Covid-19 czy tocząca się obecnie wojna w Ukrainie. O ile pandemia zamknęła biblioteki i zmusiła do wypracowania nowej formuły kontaktu z czytelnikiem, a następnie do starań o jego powrót do instytucji, o tyle wojna otworzyła biblioteki jako miejsce bezpieczne, przyjazne i kontaktowe dla uchodźców. Obie te sytuacje przełożyły się na konieczność zdobycia przez bibliotekarzy nowych kompetencji oraz rozszerzenia działalności bibliotek o nowe pola.

2. Podstawy prawne, standardy i funkcje dla bibliotek publicznych

Działalność bibliotek publicznych w Polsce jest regulowana przede wszystkim przez Ustawę z dnia 27 czerwca 1997 r. o bibliotekach (Dz.U. z 2022 r., poz. 2393), która jako ich cel wskazuje zaspokajanie potrzeb oświatowych, kulturalnych i informacyjnych oraz uczestniczenie w upowszechnianiu kultury i wiedzy. Działalność ta ma być prowadzona w sposób zapewniający mieszkańcom dogodny dostęp do materiałów bibliotecznych i informacji. Ustawa reguluje także wymóg, aby gmina organizowała i prowadziła przynajmniej jedną bibliotekę publiczną wraz z odpowiednią liczbą filii, oddziałów oraz punktów bibliotecznych. Z kolei Ustawa z dnia 25 października 1991 r. o organizowaniu i prowadzeniu działalności kulturalnej (Dz.U. z 2020 r., poz. 194), wymieniając biblioteki w katalogu instytucji kultury, określa ich sposób organizowania i zarządzania.

Podstawowym dokumentem opisującym standardy działania bibliotek publicznych w ujęciu globalnym są standardy międzynarodowe IFLA-UNESCO, wydane po raz pierwszy w 1973 r., w kolejnych latach wznawiane i uaktualniane. Wraz z wydanym w 1994 r. Manifestem biblioteki publicznej IFLA/UNESCO, określają one role, zadania, wyzwania i normy dla tych instytucji. Znajdują się tu najważniejsze cele, zdefiniowane jako „udostępnianie zasobów i świadczenie usług, służących zaspokajaniu potrzeb jednostek i grup w zakresie edukacji, informacji i rozwoju osobistego, włączając w to rekreację i czas wolny”. Szczególny nacisk położony zostaje na odpowiedzialność za zaspokajanie potrzeb edukacyjnych i kulturalnych dzieci i młodzieży, oraz na społeczną rolę biblioteki publicznej. Oba dokumenty podkreślają także demokratyczny charakter bibliotek, zasadę równego dostępu oraz konieczność, aby gromadzone zbiory i dostarczane usługi nie mogły być przedmiotem jakichkolwiek form nacisków cenzury ideologicznej, politycznej, religijnej ani gospodarczej.

Najważniejsze funkcje bibliotek publicznych, zarówno według wymogów ustawowych jak też standardów międzynarodowych, obrazuje poniższy diagram zawarty w dokumencie „Scenariusze przyszłości bibliotek” (Warszawa, FRIS 2011)

Źródło: A. Tarkowski, E. Bendyk,
Scenariusze przyszłości bibliotek, Warszawa, FRIS 2011

1. Archiwizacja i gromadzenie zasobów - zasoby bibliotek publicznych są bardziej trwałe od zasobów rynku wydawniczego, na którym tytuły pojawiają się i znikają, są także bardziej dostępne dla ogółu społeczeństwa niż inne, np. prywatne kolekcje, czyniąc z bibliotek „kotwicę kulturową” społeczeństwa.
2. Udostępnianie kultury, informacji i wiedzy - biblioteki publiczne są w zasadzie jedynymi instytucjami kultury, z których zbiorów i usług można korzystać za darmo.
3. Katalogowanie, porządkowanie i selekcja zbiorów - biblioteki nie przechowują przypadkowych treści, ich zasób winien być sprawdzany (np. pod względem wiedzy czy legalności) i uporządkowany. W tym obszarze szczególnie ważna jest rola bibliotekarzy, jako przewodników w świecie nadmiaru informacji.
4. Tworzenie miejsc publicznych - biblioteka jest przestrzenią nauki, pracy, rozwoju, ale również relaksu, spotkań z ludźmi, bywa przestrzenią wydarzeń kulturalnych i społecznych, w wielu środowiskach będąc jedynym takim publicznie dostępnym miejscem.
5. Wyrównywanie szans - dla wielu osób biblioteki publiczne są jedynym miejscem dającym możliwość uczestnictwa w kulturze. Poprzez swą nieodpłatność i dostępność zapewniają - osobom w różny sposób wykluczonym - dostęp do wiedzy, informacji, rozwoju czy rozrywki, uczą nawyków czytania i zdobywania informacji, pomagają rozwijać kompetencje najbardziej potrzebującym użytkownikom.

Miejska Biblioteka Publiczna w Jaśle stara się realizować opisane powyżej zadania ustawowe i funkcje oraz zmierza do podnoszenia standardów na rzecz społeczności, dla której pracuje.

3. Miejska Biblioteka Publiczna w Jaśle - charakterystyka instytucji

Miejska Biblioteka Publiczna w Jaśle jest samorządową instytucją kultury, której organizatorem jest Miasto Jasło. Biblioteka posiada 3 filie biblioteczne i 1 Oddział dla Dzieci i Młodzieży. Księgozbiór liczy ponad 130 tys. woluminów i jest stale uaktualniany. Oprócz książek w formie tradycyjnej gromadzone są zbiory specjalne, wśród nich kolekcje audiobooków i e-booków. Biblioteka jest w pełni skomputeryzowana. Wszystkie rodzaje zbiorów są zarejestrowane w katalogu online, prowadzone są bazy ułatwiające dostęp do informacji, w szczególności dotyczących regionu jasielskiego. Z Biblioteki korzysta 6 tysięcy aktywnych czytelników, którzy w 2022 r. wypożyczyli przeszło 155 tys. woluminów. Od 2000 r. Miejska Biblioteka Publiczna w Jaśle na mocy porozumienia Miasta Jasła z Powiatem Jasielskim, pełni funkcję biblioteki powiatowej, sprawuje merytoryczny nadzór nad bibliotekami w powiecie jasielskim oraz prowadzi działalność bibliograficzno-informacyjną.

Aktualną wizytówkę, misję oraz wizję Biblioteki wypracował Zespół MBP w Jaśle w ramach Programu Rozwoju Bibliotek w roku 2022:

Wizytówka:

Nasza Biblioteka to książki, czytelnicy i zespół. To doświadczenie, zaangażowanie, kreatywność i pasja (...) Naszym czytelnikom proponujemy dostęp do książki i wiedzy (tradycyjnej i cyfrowej), spotkania autorskie, warsztaty, wystawy, konkursy, happeningi, akcje. We wszystkich działaniach staramy się odpowiadać na potrzeby społeczności lokalnej, dlatego łączymy nowe trendy w literaturze, kulturze i edukacji z promowaniem wiedzy o regionie i jego dorobku literackim, społecznym i kulturalnym. Biblioteka jest otwartym miejscem spotkań dzieci, młodzieży, dorosłych, seniorów, rodzin, artystów, twórców ludowych, pasjonatów książki i kultury. Realizujemy projekty, włączamy się w życie Jasła, którego mottem jest "Miasto Wiedzy".

Poprzez swobodny bezpłatny dostęp do wydarzeń kulturalnych i edukacyjnych umożliwiamy skorzystanie z wiedzy, informacji i rozrywki każdej grupie wiekowej i społecznej. Jesteśmy Biblioteką, która łączy nowoczesność z tradycją. Ważne jest dla nas promowanie wiedzy o regionie poprzez podejmowanie inicjatyw zakorzenionych w historii, literaturze i kulturze naszego terenu. Współpracując z instytucjami, szkołami i organizacjami działamy na rzecz społeczności lokalnej, aktywizujemy i wspieramy samorozwój mieszkańców.

Misja:

Misją Miejskiej Biblioteki Publicznej w Jaśle jest wzbogacić życie mieszkańców poprzez tworzenie i rozwijanie dla nich przestrzeni do spotkań, rozwoju, odpoczynku, kontaktu z książką, wiedzą i drugim człowiekiem. Wśród innych instytucji kultury działających na terenie miasta wyróżniamy się tym, że podstawę naszego działania stanowi książka i praca z książką. Książka i czytelnik oraz wszelkie interakcje na tej linii są dla nas najważniejsze. Nasza Biblioteka to miejsce otwarte i przyjazne dla każdego.

Wizja:

Dążymy do tego, aby nasza Biblioteka była miejscem budowania dobrych relacji z ludźmi i otoczeniem. Swoje działania koncentrujemy wokół społeczności, dla której tworzymy ofertę kulturalną i edukacyjną. Chcemy służyć mieszkańcom w zaspokajaniu i odkrywaniu potrzeb, które przyczyniają się do ich rozwoju. Ważna jest dla nas współpraca i dobra relacja z placówkami edukacyjnymi, instytucjami kultury, organizacjami i stowarzyszeniami, dla których chcemy pozostać ważnym partnerem w przedsięwzięciach podejmowanych na rzecz społeczności miasta i regionu. Poszerzymy ofertę związaną z rozwojem nowych usług i odpowiemy na wyzwania przyszłości (...)

Chcemy, aby Biblioteka była jak najbardziej dostępna i otwarta dla czytelników. Jednocześnie dążymy do tego, aby MBP w Jaśle jako instytucja była miejscem pracy o wysokich standardach kultury organizacyjnej oraz przestrzenią dobrej komunikacji i relacji w Zespole, przyczyniających się do lepszego funkcjonowania dla użytkowników.

Środki pozyskane na projekty merytoryczne w latach 2018-2023:

2018:

- Ma-Tematyka zaklęta w konarach drzew 4 870,00 PLN
- Rośniemy w Niepodległość! 34 000,00 PLN
- Biblio-potrzebni! 15 216,00 PLN
- Biblio-aktywni! 14 000,00 PLN
- O finansach... w bibliotece! 750,00 PLN

2019:

- Dziedzictwo Niepodległej 13 801,00 PLN
- ZaPODAJ KSIĄŻKĘ! 15 400,00 PLN

2020:

- Jak Jan Szczepanik ubarwił świat? 8 586,00 PLN
- BiblioMOCNI w proMOCji! 9 790,00 PLN
- Do CZYTANIA! Gotowi! Start! 9 488,00 PLN

2021:

- XV Jasielski Festiwal Literacki i Regionalny 14 560,00 PLN
- Biblioteka - (ot)WARTA PRZESTRZEŃ! 16 960,00 PLN
- Ojczysty – taki bystry! 15 000,00 PLN
- Bibliotekarz (ot)WARTY! 15 000,00 PLN

2022:

- „XVI Jasielski Festiwal Literacki – Drogi i bezdroża” 19 320,00 PLN
- Biblioteka zawsze po drodze 20 000,00 PLN

2023:

- Okamgnienie – wrażliwi na czytanie! 24 000,00 PLN
- XVII Jasielski Festiwal Literacki „Drogi i bezdroża” 22 120,00 PLN

Pozostałe działania i projekty:

- **Ogólnopolski Konkurs Literackiej Twórczości Dzieci i Młodzieży** – w 2023 r. rozstrzygnięta została 28. edycja, jesienią zostanie ogłoszona edycja 29. Konkurs przyciąga corocznie kilkuset uczestników z całej Polski, czasem także z zagranicy. Jest doceniany i zauważany na literackiej mapie Polski. Prace oceniane są przez profesjonalne jury, corocznie wydawana jest antologia z tekstami laureatów.
- **Program Rozwoju Bibliotek** – poza wypracowaniem nowej misji, wizji i celów strategicznych, program miał na celu wzmocnienie kompetencji kadry MBP w Jaśle, w szczególności w obszarze komunikacji wewnętrznej i nowych technologii. MBP w Jaśle dostała wyróżnienie w konkursie na najlepiej zaprojektowaną usługę w ramach PRB (WSPÓŁ-DZI@ŁA-MY! - wsparcie dla komunikacji wewnętrznej w Zespole MBP w Jaśle).
- **Wsparcie dla uchodźców z wojny w Ukrainie** – od początku wojny w Ukrainie MBP w Jaśle aktywnie włącza się w pomoc dla uchodźców i jest jednym z najważniejszych punktów pomocowych na terenie miasta. Dzięki realizacji projektu „**Biblioteka dla wszystkich. Różni. Równi. Ważni**”, do którego MBP w Jaśle zakwalifikowała się jako jedna z pierwszych bibliotek w Polsce i pozyskała **84.278,00 PLN** na lata 2022-2023, odbywają się m.in. lekcje języka polskiego dla dorosłych, Cyfrowe Centra Edukacji – skierowane do uczniów ukraińskich kontynuujących naukę online w szkołach ukraińskich oraz dla uczniów ukraińskich uczęszczających do polskich szkół, z ukraińską nauczycielką jako osobą wspierającą, a także zajęcia integracyjne dla dzieci i dorosłych. Dzięki dotacji celowej Miasta Jasła prowadzone są konsultacje psychologiczne.

4. Diagnoza wyzwań na lata 2023-2030

Analiza działalności MBP w Jaśle w latach 2018-2023 pogłębiona o refleksję nad kontekstem lokalnym (w szczególności w sferach kultury, edukacji i aktywności społecznej), w jakim funkcjonuje instytucja pozwala nakreślić najważniejsze obszary rozwoju na lata kolejne, w perspektywie do roku 2030. Do najważniejszych wyzwań należą:

1. Rozwój czytelnictwa w społeczności lokalnej:

Wyzwanie to jest priorytetowe w działalności MBP w Jaśle, wynika bezpośrednio z misji instytucji. Pomimo, że biblioteka spełnia obecnie o wiele więcej funkcji niż tylko te dotyczące książki, to jednak troska o rozwój czytelnictwa jest cechą wyróżniającą ją spośród innych instytucji i podmiotów kultury. To na niej właśnie spoczywa odpowiedzialność za tę dziedzinę, tym bardziej że nie sposób przecenić wpływu czytania zarówno na rozwój osobisty pojedynczych osób, jak też całych społeczności. W najbliższym czasie wyzwanie polega w szczególności na budowaniu i wzmacnianiu nawyków czytania, odpowiedzi na potrzeby czytelnicze poszczególnych grup mieszkańców, ze szczególnym uwzględnieniem dzieci i młodzieży, oraz grup mało reprezentowanych (młodzi dorośli, dorośli aktywni zawodowo), odbudowie aktywności czytelniczych załamanych pandemią Covid-19.

2. Wspieranie rozwoju wiedzy, pasji i zainteresowań mieszkańców:

Wyzwanie to wynika również z misji MBP w Jaśle oraz z analizy prowadzonych dotąd działań pod kątem potrzeb użytkowników. Biblioteka jest instytucją wiedzy, zatem jednym z najważniejszych zadań jest wsparcie użytkowników w poszukiwaniu informacji, dostarczanie użytkownikom wiedzy sprawdzonej i na wysokim poziomie. Z kolei obserwacja aktywności mieszkańców w życiu kulturalnym i społecznym Jasła wskazuje na to, że poszukują oni coraz częściej oferty skonkretyzowanej, nastawionej na rozwijanie określonych umiejętności, kompetencji czy zainteresowań. Zadania w tym obszarze polegać będą zatem na precyzowaniu oferty pod kątem potrzeb użytkowników. Ważna również będzie umiejętność odpowiedzi na zmieniające się warunki demograficzne i społeczne (malejąca liczba mieszkańców Jasła, starzenie się społeczności lokalnej, uchodzący jako nowa grupa społeczności lokalnej).

3. Wspieranie udziału mieszkańców w życiu kulturalnym i społecznym miasta i regionu, współpraca i zawiązywanie partnerstw na rzecz rozwoju społeczności:

Wyzwanie to wynika z analiz dokumentów i strategii Miasta Jasła, z konsultacji z Organizatorem oraz innymi podmiotami kultury w Jaśle.

Z badań i warsztatów diagnostycznych wynika, że coraz więcej mieszkańców Jasła wykazuje bierną postawę w wielu aspektach życia. Zmiana stylu życia, np. przejście na emeryturę, opieka socjalna i rodzinna, „bierność nabyta” - imposybilizm czy brak wiary we własne możliwości, to najczęściej wskazywane przyczyny tego zjawiska (...). Zahamowanie rozprzestrzeniania się problemu bierności będzie wymagało odbudowania więzi społecznych opartych na wspólnocie mieszkańców i tożsamości miasta. Korzystne będzie stawianie na rozwój współpracy różnych podmiotów samorządu miasta z trzecim sektorem, kreowanie liderów oraz wspieranie inicjatyw oddolnych - inicjowanie i

wspieranie partycypacji społecznej wszystkich grup wiekowych, w tym – w coraz szerszym zakresie – aktywności społecznej seniorów (grupa 60/65+). (Strategia Rozwoju Miasta Jasła na lata 2021-2030 przyjęta uchwałą nr LXXXI/679/2023 Rady Miejskiej Jasła z dnia 22 maja 2023 r.).

Najważniejsze działania w tym obszarze to poprawa komunikacji – zarówno z użytkownikami, jak też z innymi podmiotami działającymi na rzecz społeczności, wzmocnienie partycypacji, przeciwdziałanie bierności społecznej, a także izolacji będącej skutkiem pandemii. Doświadczenie MBP w Jaśle pokazuje, że czytelnicy poszukują w instytucji nie tylko książki, ale także coraz częściej spotkania i rozmowy z drugim człowiekiem.

4. Poprawa dostępności architektonicznej i ergonomii obiektów bibliotecznych, troska o komfort i wysoką jakość obsługi czytelników, reorganizacja filii bibliotecznych:

Wyzwanie to wynika z przeprowadzonych w MBP w Jaśle analiz SWOT, rozmów i konsultacji z mieszkańcami, postulatów zgłaszanych bezpośrednio przez użytkowników. Najważniejsze słabe strony wymagające zmiany to:

- brak możliwości spełnienia wymogów i standardów dostępności w obecnych lokalizacjach filii bibliotecznych, w Bibliotece Głównej w zakresie dostępności nieprzyjazna w obsłudze i awaryjna winda, wspólna dla Biblioteki i JDK,
- zbyt mała powierzchnia filii bibliotecznych w stosunku do zbiorów i realizowanych działań kulturalno-edukacyjnych,
- zbyt mała powierzchnia Biblioteki Głównej w stosunku do zwiększającej się powierzchni zbiorów (konieczność przechowywania części zbiorów w magazynie zewnętrznym) oraz do potrzeb związanych z ofertą kulturalno-edukacyjną Biblioteki,
- brak parkingu przy Bibliotece Głównej,
- brak zaplecza rekreacyjnego dla czytelników (np. kawiarenka).

5. Umiejętność reagowania na procesy lokalne, ale również globalne, mające bezpośrednie przełożenie na życie społeczności:

To wyzwanie jest tym ważniejsze, że problemy globalne mają natychmiast odzwierciedlenie lokalne. Za przykład może posłużyć wojna w Ukrainie – pierwsi uchodźcy pojawili się w MBP w Jaśle już kilka dni po wybuchu wojny, wymagało to od instytucji szybkiej reakcji i wdrożenia nowych działań, aby móc służyć pomocą i wsparciem w tej zupełnie nowej dla wszystkich sytuacji. Wśród tych kwestii obecnie i w najbliższych latach najistotniejsze wydają się te związane ze zmianami klimatycznymi, migracjami, a także dialogiem i transformacją cyfrową jako narzędziami zmiany społecznej. Co ważne, czytelnictwo, edukacja pozaformalna oraz przestrzeń spotkań jaką daje biblioteka, mogą być jednymi z narzędzi odpowiedzi na te wyzwania w społeczności lokalnej.

7. Wzmacnianie kultury organizacyjnej, rozwijanie kompetencji Zespołu, działanie na rzecz prestiżu zawodu bibliotekarza:

Zespół MBP w Jaśle to wykwalifikowana kadra, specjaliści w doborze i selekcji zbiorów i informacji, animatorzy i edukatorzy wykorzystujący aktywne i nowatorskie formy pracy z użytkownikiem niezależnie od wieku i potrzeb (m.in. praca z seniorami, osobami niepełnosprawnymi, ale także z

osobami uzdolnionymi w różnych dziedzinach). To zespół rozwijający się, otwarty na zdobywanie nowych kompetencji, podejmujący wyzwania. Z badań satysfakcji przeprowadzonych w roku 2021 wynika, że pracownicy MBP w Jaśle mają duże poczucie satysfakcji z wykonywanego zawodu, sprawczość i poczucie własnej skuteczności w projektowaniu pracy. Jednocześnie odczuwają przeciążenie pracą, technostres oraz przede wszystkim nieadekwatność zarobków do wkładu pracy (podstawy wynagrodzeń w przeważającej liczbie etatów merytorycznych kształtują się na poziomie zaledwie 100-200 PLN powyżej najniższej płacy minimalnej). Wyzwanie w tym obszarze polega w szczególności na zapewnieniu godziwych warunków wynagrodzenia, oraz w perspektywie najbliższych lat – utrzymaniu liczby pracowników potrzebnej do funkcjonowania instytucji na wysokim poziomie, a także na mądrym procesie wymiany kadry (spora część pracowników w wieku przedemerytalnym) i wdrożeniu nowych kompetentnych osób do pracy w Zespole.

8. Zapewnienie ciągłości finansowej oraz wysokiego poziomu funkcjonowania instytucji w okresie trwającego kryzysu gospodarczego.

Kryzys gospodarczy, inflacja, a także zmiany w polityce państwa, podatkach itp. ograniczające m.in. finanse samorządów będą z pewnością przekładać się na problemy z finansowaniem instytucji działających w sektorze finansów publicznych, a tym bardziej Biblioteki, która wymaga praktycznie całościowego finansowania ze strony Organizatora, gdyż zgodnie z ustawą działa w całości powszechnie i bezpłatnie dla użytkowników. Zapewnienie finansowania umożliwiającego wysoki poziom realizacji zadań Biblioteki na rzecz mieszkańców to wyzwanie kluczowe dla realizacji wszystkich innych wyzwań wymienionych powyżej.

5. Cele strategiczne i operacyjne na lata 2023-2030

Wymienione powyżej wyzwania pogrupować można w trzy obszary, na których powinna się skoncentrować praca i troska o rozwój Biblioteki w najbliższych latach:

Podstawowym i najbardziej charakterystycznym zadaniem biblioteki jest ułatwianie społeczności dostępu do książki i wiedzy – jest to zadanie bezwzględnie najważniejsze. Rozwój czytelnictwa jest też bazą do rozwoju zainteresowań oraz zaangażowania w życie kulturalne i społeczne miasta. Biblioteka jako otwarte, przyjazne i dostępne miejsce jest naturalną przestrzenią spotkań, która może przyciągnąć mieszkańców do innych aktywności, rozwijania pasji, zapoznawania się z ludźmi, ideami, technologiami. To właśnie spędzany tu czas czyni z biblioteki tak zwane trzecie miejsce, tętniące życiem, stymulujące rozwój, pobudzające aktywność społeczną, ale też dające odpoczynek i zapewniające relacje, tak bardzo potrzebne w popandemicznej rzeczywistości. Niezależnie od powodu kontaktu użytkowników z biblioteką, winna ona być miejscem odpowiednim do potrzeb i odpowiadającym na potrzeby, zatem z jednej strony dynamicznie i elastycznie zarządzanym, z drugiej zaś z infrastrukturą i ofertą przystosowaną do tego, by użytkownicy mogli zgodnie ze swoimi potrzebami spędzać tu czas, uczyć się i rozwijać w sposób komfortowy, korzystając z dostępności zbiorów, oprogramowania, narzędzi, technologii i przestrzeni. Tym samym wymienione obszary funkcjonują nie oddzielnie, ale przenikają się, wzajemnie na siebie wpływają i kształtują. Z nich także wynikają cele strategiczne (kierunkowe i długofalowe) w perspektywie 2023-2030. Są one poniekąd kontynuacją wizji MBP w Jaśle realizowanej konsekwentnie w ostatnich latach, pogłębionej jednak o analizę aktualnych warunków i sytuacji zarówno lokalnej jak i globalnej, w jakiej funkcjonuje Biblioteka. Sposób i narzędzia ich realizacji wskazują wynikające z nich cele operacyjne wraz ze szczegółowymi zadaniami służącymi ich osiągnięciu.

Obszar I - PRZESTRZEŃ KSIĄŻKI I CZYTANIA

→ Cel strategiczny: MBP w Jaśle jako nowoczesne centrum promocji czytelnictwa i kultury

Cele operacyjne:

1. Wzmocnienie roli Biblioteki jako ośrodka pobudzającego i wzmacniającego czytelnictwo w regionie

→ Zadania:

- rozwijanie księgozbioru, z uwzględnieniem zbiorów audiowizualnych oraz czytelni online w odpowiedzi na potrzeby związane z dostępem do nowych treści oraz nowych nośników i dostępności literatury i wiedzy
- kontynuacja i rozwój klubów czytelniczych: dyskusyjne kluby książki (dla dzieci, młodzieży i dorosłych), Klub Czytających Rodzin
- realizacja nowych działań w zakresie edukacji czytelniczej i kulturalnej, z zaznaczeniem nacisku na mobilność oraz korespondencję sztuk
- aktywne włączanie się w ogólnopolskie i regionalne akcje czytelnicze
- pozyskiwanie funduszy zewnętrznych na działania promujące czytelnictwo (MKiDN, NCK, fundacje bankowe i inne)
- monitorowanie potrzeb i śledzenie trendów na rynku wydawniczym skutkujące systemową polityką gromadzenia i udostępniania zbiorów

→ Wskaźniki:

- *utrzymanie poziomu aktywnych czytelników*
- *wzrost liczby zapisujących się czytelników*
- *wzrost liczby uczestników imprez czytelniczych*
- *wzrost liczby zakupionych woluminów*

2. Realizacja kolejnych edycji Jasielskiego Festiwalu Literackiego "Drogi i bezdroża"

→ Zadania:

- aplikowanie o fundusze zewnętrzne na organizację Festiwalu
- stworzenie oferty dla potencjalnych partnerów i sponsorów
- wzrost widoczności Festiwalu, a co za tym idzie, wzrost widoczności Jasła poprzez Festiwal (Festiwal jako marka miasta)

→ Wskaźniki:

- *wzrost liczby odbiorców Festiwalu*
- *zainteresowanie potencjalnych partnerów i sponsorów*
- *zainteresowanie autorów obecnością na Festiwalu*

Obszar II: PRZESTRZEŃ SPOTKAŃ I ZAANGAŻOWANIA

→ Cel strategiczny: MBP w Jaśle jako przestrzeń aktywności społecznej i rozwoju mieszkańców

Cele operacyjne:

1. Kreowanie przestrzeni wiedzy i rozwoju dla mieszkańców Jasła i regionu jasielskiego

→ Zadania:

- rozwijanie oferty tematycznej, sprofilowanej i dostosowanej do potrzeb mieszkańców z poszczególnych grup wiekowych
- rozwijanie oferty z uwzględnieniem tendencji demograficznych (m.in. wzrost liczby seniorów) oraz migracji (m.in. Ukraińcy jako nowa grupa mieszkańców i odbiorców oferty bibliotecznej)
- rozwijanie edukacji medialnej i wspierającej wykorzystanie nowoczesnych technologii dla użytkowników w każdym wieku
- aplikowanie o środki zewnętrzne na realizację projektów rozwojowych dla mieszkańców

→ Wskaźniki:

- *liczba podejmowanych inicjatyw*
- *wzrost liczby uczestników imprez i projektów*

2. Kreowanie przestrzeni aktywności społecznej, wzmacnianie tożsamości lokalnej mieszkańców

→ Zadania:

- tworzenie przestrzeni do spotkań mieszkańców wokół ważnych tematów lokalnych (w myśl hasła „Jasło – moje miasto, mój dom”)
- kontynuacja i rozwój edukacji regionalnej, organizacja wystaw, spotkań autorskich i innych działań o tematyce regionalnej
- tworzenie przestrzeni do spotkań wokół tematów globalnych mających przełożenie na życie społeczności lokalnej (m.in. zmiany klimatyczne, zrównoważony rozwój, migracje, technologie, dobrostan psychiczny)
- tworzenie przestrzeni do odpoczynku i spotkania z drugim człowiekiem – przeciwdziałanie bierności społecznej, popandemiczne odnawianie więzi
- współpraca z samorządem, instytucjami kultury, edukacji, podmiotami trzeciego sektora
- kreowanie postaw dialogu i współpracy
- rozwijanie wolontariatu

→ Wskaźniki:

- *liczba podejmowanych inicjatyw*
- *liczba partnerów*
- *liczba inicjatyw podejmowanych w partnerstwach*

Obszar III: PRZESTRZEŃ DOBRZE ZORGANIZOWANA → Cel strategiczny: poprawa infrastruktury MBP w Jaśle

Cele operacyjne:

1. Rozwój i modernizacja filii bibliotecznych

→ Zadania:

- adaptacja budynku tzw. „Małej Czwórki” na powiększoną i zmodernizowaną Filię nr 2 wraz z magazynem
- zmiana lokalizacji Filii nr 1 w związku z brakiem dostępności i możliwości rozwoju w obecnej lokalizacji: przeniesienie Filii np. na osiedle Ułaszowice, rozwijanie działalności Filii na nowym gruncie (duże, rodzinne osiedle, o wysokim potencjale rozwojowym)

- zmiana lokalizacji i modernizacja Filii nr 3 w związku z brakiem dostępności i możliwości rozwoju w obecnej lokalizacji: przeniesienie np. na teren Miejskiego Ośrodka Sportu i Rekreacji w Jaśle, rozwijanie działalności Filii w synergii z nowym otoczeniem (użytkownicy obiektów sportowych, nowi czytelnicy w związku z większą dostępnością Filii, a jednocześnie w trosce o dotychczasowych użytkowników Biblioteki z Osiedla Mickiewicza)
- rozeznanie możliwości dalszego rozszerzenia sieci filii bibliotecznych

→ *Wskaźniki:*

- *wzrost liczby użytkowników filii bibliotecznych*
- *wzrost liczby działań podejmowanych przez filie*

2. Podnoszenie standardów jakości funkcjonowania i świadczonych usług

→ Zadania:

- budowanie koncepcji funkcjonowania w oparciu o zasady zrównoważonego rozwoju
- dbałość o standardy dostępności, ekologii i przyjazność usług
- modernizacja systemu bibliotecznego Sowa SQL do wersji Sowa SQL Premium wraz z aplikacją mobilną, który dzięki zastosowaniu wyspecjalizowanego silnika indeksującego umożliwi dużo szybszy dostęp do informacji i więcej opcji wyszukiwania,
- zakup książkomatu przy Bibliotece Głównej oraz wrzutni w filiach
- regularna wymiana przestarzałego sprzętu komputerowego

→ *Wskaźniki:*

- *wzrost standardów dostępności*
- *oszczędność energetyczna*
- *wzrost wydajności sprzętu komputerowego i elektronicznego*
- *wzrost liczby osób korzystających z usług Biblioteki z wykorzystaniem technologii cyfrowych*

3. Tworzenie wysokiej kultury organizacji

→ Zadania:

- wzmocnianie motywacji Zespołu poprzez sprawną komunikację wewnętrzną, włączanie w procesy koncepcyjne i decyzyjne, transparentne zarządzanie
- wzmocnianie kompetencji Zespołu poprzez regularny udział kadry w konferencjach, szkoleniach i projektach na szczeblu regionalnym i ogólnopolskim
- podnoszenie standardów jakości obsługi czytelników, ze szczególnym nastawieniem na efektywną i życzliwą komunikację
- tworzenie oferty atrakcyjnej i adekwatnej do potrzeb społeczności
- wzmocnianie roli Biblioteki w środowisku lokalnym
- utworzenie stanowiska do spraw promocji
- udzielanie wsparcia i współpraca z bibliotekami gminnymi powiatu jasielskiego

→ *Wskaźniki:*

- *liczba szkoleń, konferencji, warsztatów dla pracowników*
- *liczba pracowników aktywnie włączających się w procesy koncepcyjne*
- *statystyki ruchu na stronie internetowej i w mediach społecznościowych*
- *zwiększenie liczby aktywnych czytelników i odbiorców imprez*

6. Warunki organizacyjno-finansowe

Program działania Miejskiej Biblioteki Publicznej w Jaśle na lata 2023-2030 to dokument opisujący działania planowane w instytucji w odpowiedzi na lokalne potrzeby i wyzwania związane z globalnymi trendami bibliotekarskimi, technologicznymi i społecznymi. Jednocześnie nie jest zapisem wszystkich aktywności, które Biblioteka prowadzi i będzie prowadzić w ramach swojej działalności statutowej (por.: Ustawa o bibliotekach z dnia 27 czerwca 1997 r., Dz. U. 1997 nr 85 poz. 539), oraz wynikających z nich potrzeb. Stopień realizacji założonych działań będzie determinowany stabilnością dotacji podmiotowej otrzymywanej od Organizatora oraz skutecznością pozyskiwania środków zewnętrznych. Nadzór nad realizacją założonych celów strategicznych i operacyjnych sprawuje Dyrektor Miejskiej Biblioteki Publicznej w Jaśle.

6.1. Prognoza dla minimalnej dotacji podmiotowej

Zgodnie z ustawą organizowaniu i prowadzeniu działalności kulturalnej, Organizator powinien zapewnić instytucji kultury środki finansowe niezbędne do prowadzenia działalności kulturalnej oraz do utrzymania budynku, w którym jest ona prowadzona. Koszty działalności bieżącej w zakresie realizowanych celów statutowych przekazywane są w formie dotacji podmiotowej, która powinna zapewniać ciągłość działania instytucji.

W ramach dotacji podmiotowej MBP w Jaśle, uwzględniającej podstawową działalność statutową na lata 2023-2030, przewidywane są następujące kategorie kosztów:

a) Koszty osobowe - na poziomie 1 953 000,00 PLN w roku 2023 waloryzowane (co najmniej) proporcjonalnie w stosunku do obowiązującej stawki minimalnego wynagrodzenia oraz z uwzględnieniem wskaźnika inflacji, począwszy od roku 2024

W kategorii kosztów osobowych zawarte są wynagrodzenia i pochodne wynagrodzeń pracowników, które obejmują 24 etaty (dyrektor, zastępca dyrektora, główny księgowy, 18 osób na stanowiskach bibliotekarskich, trzy osoby na stanowiskach obsługi). Należy jednak zauważyć, że podstawy wynagrodzeń w przeważającej liczbie etatów merytorycznych kształtują się na poziomie zaledwie 100-200 PLN powyżej najniższej płacy minimalnej, co wynika z wieloletnich zaniedbań w tej sferze. W latach 2018-2023 pracownicy MBP w Jaśle otrzymywali podwyżki wynagrodzenia wyłącznie w związku z koniecznością dostosowania płac do zwiększającej się wysokości minimalnego wynagrodzenia za pracę.

b) Koszty stałe - utrzymanie instytucji - na poziomie 207 000,00 PLN w roku 2023, waloryzowane co najmniej o ogłoszony stopień inflacji oraz wzrost cen mediów, w szczególności energii elektrycznej, począwszy od roku 2024

Koszty stałe MBP w Jaśle obejmują m.in.: opłaty za media (energia, CO, woda, gaz, wywóz nieczystości), abonamenty telefoniczne i internet, aktualizacje programów obsługujących działalność (m.in. program biblioteczny SOWA SQL, program księgowy, zabezpieczenia antywirusowe), czynsze za wynajmowane lokale (filie biblioteczne, magazyn).

Należy jednak założyć, że w przypadku sfinalizowania planów reorganizacji i modernizacji filii bibliotecznych, koszty stałe na utrzymanie instytucji ulegną zwiększeniu. O ile nie będzie znaczących zmian dotyczących łącznego utrzymania Filii nr 1 oraz Filii nr 3, to z pewnością znacznie zwiększą się koszty utrzymania Filii nr 2 (Kopernika 8), która obecnie zajmuje 115 m² w wynajmowanym pomieszczeniu, a docelowo będzie zajmować około 530 m² w obiekcie, do którego MBP w Jasle częściowo nabędzie prawo własności.

c) Rozwój księgozbioru - na poziomie – 80 000 PLN, waloryzowane w zależności od średniej ceny książki, umożliwiające utrzymanie rocznego zakupu księgozbioru na poziomie około 3000 nabytków oraz około 770 dostępów elektronicznych rocznie

Na rozwój księgozbioru w MBP w Jasle składają się następujące elementy: dotacja Organizatora, dotacja w ramach Narodowego Programu Rozwoju Czytelnictwa 2.0, dary książkowe od czytelników oraz instytucji. MBP w Jasle stara się utrzymać zakup księgozbioru (nie uwzględniając darów) na poziomie około 3000 nabytków, z czego 80% stanowi zakup z dotacji Organizatora, dotacja NPRCz 2.0 jest uzależniona od tzw. wskaźnika „G” i dla Jasła wynosi obecnie 20%, przy czym należy brać pod uwagę, że obecna edycja Narodowego Programu Rozwoju Czytelnictwa dobiega końca w 2025 i nie mamy obecnie wiedzy na temat zasad dofinansowania w kolejnych latach. Wskazana powyżej kwota zakłada dalsze minimalne dofinansowanie NPRCz na poziomie 20%.

d) Działania merytoryczne na poziomie około 200 000 PLN w roku 2023, waloryzowane co najmniej o ogłoszony stopień inflacji oraz wzrost cen towarów i usług, począwszy od roku 2024.

Kategoria obejmuje działania takie jak m.in.: organizacja cyklicznych imprez kulturalno-edukacyjnych (np. Jasielski Festiwal Literacki, Ogólnopolski Konkurs Literackiej Twórczości Dzieci i Młodzieży „Liryczne Jasło”, cykliczne programy popularyzujące czytelnictwo, działalność klubów tematycznych i dyskusyjnych klubów książki, edukację czytelniczo-medialną, organizację wystaw). Koszty merytoryczne zawierają także prenumeratę czasopism i programu bazy prawnej, udział w czytelnictwie internetowej iBuk Libra, oraz pozostałe koszty niezakwalifikowane do wymienionych wyżej grup kosztów. Część tej kategorii kosztów Biblioteka zapewnia corocznie dzięki pozyskiwaniu środków zewnętrznych w różnych dostępnych programach, np. dotacja podmiotowa w roku 2023 pokrywa około 152 000,00 PLN w tej kategorii kosztów, natomiast około 50 000 PLN stanowią środki zewnętrzne pozyskane przez MBP w Jasle w ramach programów m.in. Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego.

e) Koszty amortyzacji – na poziomie około 17 000 PLN w roku 2023

Na przychody Miejskiej Biblioteki Publicznej w Jasle składają się:

- dotacja podmiotowa z budżetu Miasta Jasła. W roku 2023 wynosi ona **2 275 000,00 PLN**

- dotacja w związku z pełnieniem funkcji biblioteki powiatowej – w roku 2023 wynosi **75 000,00 PLN**

W ramach pełnienia obowiązków biblioteki powiatowej dla bibliotek powiatu jasielskiego MBP w Jasle otrzymuje corocznie 75 000,00 PLN włączone do dotacji podmiotowej na mocy porozumienia

Miasta Jasła i Powiatu Jasielskiego. Kwota ta przeznaczona jest na koszty szkoleń i warsztatów instruktażowych, koszty osobowe, oraz koszty biurowe związane z obsługą zadań biblioteki powiatowej. Kwota ta nie była waloryzowana od roku 2017.

- przychody własne – środki wypracowane przez MBP w Jaśle oraz przychody operacyjne – na poziomie **45 000,00 PLN** w roku 2023.

Po stronie przychodów własnych znajdują się w szczególności: kary za przetrzymywanie książek, usługi ksero i wydruków, środki pozyskane (darowizny, sponsorzy) oraz pozostałe przychody operacyjne (amortyzacja)

- projekty realizowane z pozyskanych środków zewnętrznych – corocznie średnio około **50 000 PLN**.

Opisane powyżej założenia finansowe zostały opracowane na podstawie przewidywanych celów i zadań a koszty oszacowano według stanu (w tym stanu liczebnego kadry MBP w Jaśle) na poziomie roku 2023. Ze względu na dynamiczną sytuację gospodarczą w Polsce, w szczególności coroczny wysoki wzrost płacy minimalnej oraz wysoki stopień inflacji, a jednocześnie brak podstawowych danych na kolejne lata (zmiany w obrębie płac, opłat, cen, podatków), niemożliwe jest podanie jednoznacznej kwoty dotacji podmiotowej na poszczególne lata w perspektywie 2024-2030. W związku z tym szczegółowe koszty oraz aktualizacje założeń, uwzględniające możliwe zmiany, będą przedstawiane w corocznych planach finansowych Miejskiej Biblioteki Publicznej w Jaśle.

6.2. Prognoza dla najważniejszych zadań w obrębie rozwoju MBP w Jaśle, a w szczególności w obrębie poprawy infrastruktury

Realizacja założeń koncepcji na lata 2023-2030 wiąże się z koniecznością zaplanowania dodatkowych środków. Niniejszy program zakłada aplikowanie o fundusze w dostępnych programach dotacyjnych, jednakże o ile w przypadku działalności kulturalno-edukacyjnej jest więcej możliwości pozyskania dofinansowania o tyle na remonty, inwestycje i zwiększenie zasobów kadrowych konieczne jest wsparcie Organizatora. Należy też zwrócić uwagę, że w 2025 r. kończy się perspektywa m.in. Narodowego Programu Rozwoju Czytelnictwa 2.0, będącego źródłem części dotychczasowych środków na realizację działań. Założone zadania w ramach rozwoju (ponad środki w ramach dotacji podmiotowej) zakładają następujące koszty:

1. Zadania priorytetowe w obszarze infrastruktury lokalowej:

a) zapewnienie wkładu własnego do projektu adaptacji budynku przy ul. Kopernika 8 na siedzibę Filii nr 2 wraz z magazynem (oraz opcjonalnie – wraz z zagospodarowaniem terenu) na lata 2024-2025 – maksymalne dofinansowanie w ramach programu „Infrastruktura Bibliotek” wynosi 2 250 000 PLN, minimalny wkład własny wg wskaźnika „G” dla Jasła wynosi 35%, Oznacza to przy wykorzystaniu maksymalnego dofinansowania kwotę 1 211 600 PLN (każde dodatkowe 0,5% wkładu własnego dodaje 0,5 punktu w ocenie wniosku, do maksymalnej liczby 7 punktów)

b) zakup regałów bibliotecznych do nowej lokalizacji Filii nr 3 – 30 000 PLN (rok 2023 lub 2024)

c) zakup regałów bibliotecznych i wyposażenia (meble biurowe, stoliki, krzesła) do nowej lokalizacji Filii nr 1 – 25 000 PLN (rok 2023 lub 2024)

2. Zadania priorytetowe w obszarze infrastruktury technologicznej:

a) modernizacja systemu bibliotecznego Sowa SQL do wersji Sowa SQL Premium – jednorazowo 55 477 zł.

W kolejnych latach koszty rocznej eksploatacji systemu wynosić będą 19 196 zł (polisa serwisowa dla Premium z rozszerzonym serwisowaniem) – co będzie oznaczało wzrost o około 5 000 PLN rocznie w stosunku do kosztów obecnego systemu

Modernizacja do wersji Premium jest niezbędna w przypadku wprowadzenia książkomatu jako usługi poprawiającej dostępność zbiorów dla użytkowników

b) Książkomat – 150 000 PLN

Książkomat zapewnia dostęp do książki i czytelnictwa wszystkim mieszkańcom, jest darmowy, obsługiwany kartą biblioteczną, z możliwością skorzystania przez całą dobę, co jest niezwykle ważne dla osób, które ze względu na pracę lub inne zobowiązania nie mogą przyjść do biblioteki w godzinach jej otwarcia, zlokalizowany na poziomie ulicy, bez barier architektonicznych, spełnia wymogi dostępności i ułatwia skorzystanie z zasobów Biblioteki osobom ze szczególnymi potrzebami.

c) wymiana przestarzałego sprzętu komputerowego oraz zakup sprzętu mobilnego wykorzystywanego w edukacji medialnej i związanej z upowszechnianiem dostępu do IT - około 40 000 PLN rocznie

3. Koszty związane z prowadzeniem i rozszerzeniem działalności merytorycznej w związku z założonymi celami strategicznymi:

a) organizacja jubileuszowego XXX Ogólnopolskiego Konkursu Literackiej Twórczości Dzieci i Młodzieży „Liryczne Jasło” (2024/2025) wraz z wydaniem publikacji – 35 000 PLN (dotacja Organizatora)

b) organizacja kolejnych edycji Jasielskiego Festiwalu Literackiego „Drogi i Bezdroża” – 40 000 PLN rocznie (pozyskanie środków zewnętrznych lub dotacja celowa)

c) rozwijanie oferty w ramach edukacji czytelniczej i kulturalnej – około 20 000,00 PLN rocznie (pozyskanie środków zewnętrznych lub dotacja celowa)

d) rozwijanie edukacji regionalnej, organizacja wystaw i spotkań autorskich o tematyce regionalnej - około 8 000,00 PLN rocznie (pozyskanie środków zewnętrznych lub dotacja celowa)

e) utworzenie stanowiska pracy - specjalista do spraw promocji (w wymiarze co najmniej 0,5 etatu) - około 40 000,00 PLN rocznie, począwszy od roku 2024, waloryzowane corocznie (zwiększenie dotacji podmiotowej)

7. Monitoring i ewaluacja

Za wdrożenie i realizację założonego programu odpowiada dyrektor Miejskiej Biblioteki Publicznej w Jaśle. Program będzie podlegał systematycznemu monitorowaniu, z zachowaniem wymogów kontroli zarządczej, szczególnie uwzględniając standardy kontroli zarządczej dla sektora finansów publicznych wskazane w komunikacie nr 23 Ministra Finansów z dnia 16 grudnia 2009 r. oraz wytyczne w zakresie samooceny kontroli zarządczej dla sektora jednostek finansów publicznych wskazane w komunikacie nr 3 z Ministra Finansów z dnia 16 lutego 2011 r. Informacja o stopniu realizacji Programu oraz podjętych działaniach w ramach celów strategicznych będzie także zawarta w rocznych sprawozdaniach z działalności Miejskiej Biblioteki Publicznej w Jaśle.

8. Bibliografia

1. Statut Miejskiej Biblioteki Publicznej w Jasle nadany uchwałą nr XXIV/192/2007 Rady Miejskiej Jasła z dnia 28 grudnia 2007 r. ze zmianami (Uchwała nr XXII/208/2012 z dnia 26.03.2012 r., Uchwała nr XXIV/220/2012 z dnia 26.04.2012 r., Uchwała nr XXXVII/372/2016 z dnia 12 grudnia 2016 r.)
<https://bip.mbp.jaslo.pl/upload/File/5.statut.pdf> (odczyt: 30.06.2023)
2. Program działania Miejskiej Biblioteki Publicznej w Jasle na lata 2018-2023, Dorota Woźnica, 2018
3. Ustawa z dnia 27 czerwca 1997 r. o bibliotekach (Dz. U. 1997, Nr 85 poz. 539), (t.j. Dz. U. z 2022 r. poz. 2393)
<https://sip.lex.pl/#/act/16798669/3214271/biblioteki?keyword=Biblioteki&cm=SFIRST> (odczyt: 6.07.2023)
4. Ustawa z dnia 25 października 1991 r. o organizowaniu i prowadzeniu działalności kulturalnej (Dz.U. z 2020 r., poz. 194),
<https://sip.lex.pl/#/act/16794454/2717313/organizowanie-i-prowadzenie-dzialalnosci-kulturalnej?keyword=Ustawa%20o%20organizowaniu%20i%20prowadzeniu%20dzia%C5%82alno%C5%9Bci%20kulturalnej&cm=SFIRST> (odczyt: 6.07.2023)
5. Komunikat nr 23 Ministra Finansów z dnia 16 grudnia 2009 r. w sprawie standardów kontroli zarządczej dla sektora finansów publicznych
https://www.mf.gov.pl/c/document_library/get_file?uuid=f25c63b6-b229-4e4a-9194-ada9ea8799e7&groupId=764034 (odczyt: 30.06.2023)
6. Komunikat nr 3 Ministra Finansów z dnia 16 lutego 2011 r. w sprawie szczegółowych wytycznych w zakresie samooceny kontroli zarządczej dla jednostek sektora finansów publicznych
7. Działalność bibliotek publicznych: wytyczne IFLA/UNESCO: standardy międzynarodowe IFLA-UNESCO, red. Gill Ph., Warszawa 2002, 116 s.
8. Narodowy Program Rozwoju Czytelnictwa 2.0., wprowadzony Uchwałą nr 69/2021 Rady Ministrów z dnia 21 maja 2021 r. w sprawie ustanowienia programu wieloletniego „Narodowy Program Rozwoju Czytelnictwa 2.0. na lata 2021–2025”,
<https://www.gov.pl/web/kultura/narodowy-program-rozwoju-czytelnictwa> (odczyt: 30.06.2023)
9. Strategia Rozwoju Miasta Jasła na lata 2021-2030
<https://um.jaslo.bip.gov.pl/uchwaly-rmj-viii-kadencji/uchwala-nr-lxxxi-679-2023-z-dnia-22-maja-2023-r.html> (odczyt: 30.06.2023)
10. Plan Rozwoju Lokalnego Miasta Jasła
<https://um.jaslo.pl/wp-content/uploads/2021/02/Program-Rozwoju-Lokalnego-Miasta-Jasla.pdf> (odczyt: 30.06.2023)
11. Plan Rozwoju Instytucjonalnego Miasta Jasła
<https://um.jaslo.pl/wp-content/uploads/2021/02/Plan-Rozwoju-Instytucjonalnego-Miast-Jasla.pdf> (odczyt: 30.06.2023)
12. Badanie satysfakcji pracowników bibliotek publicznych
<https://labib.team/2021/12/09/badanie-satysfakcji-pracownikow-bibliotek-publicznych/> (odczyt: 30.06.2023)
13. Tarkowski A., Bendyk E., Scenariusze przyszłości bibliotek, Warszawa 2011
http://www.biblioteki.org/poradniki/scenariusze_przyszlosci_bibliotek.html# (odczyt: 30.06.2023)